

Магістр 2 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ЗАГАЛЬНОГО
ФОНДУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ**

Анотація. Розглянуто особливості організації обліку доходів загального фонду бюджетних установ. Обґрунтовано шляхи вдосконалення обліку доходів бюджетних установ.

Аннотация. Рассмотрены особенности организации учета доходов общего фонда бюджетных учреждений. Обоснованы пути усовершенствования учета доходов бюджетных учреждений.

Annotation. The features of organizing the revenue accounting of general fund of budgetary institutions are considered. The ways to improve the revenue accounting of budgetary institutions are grounded.

Ключові слова: організація обліку, доходи, загальний фонд, бюджетна установа, кошторис, план асигнувань, облікова номенклатура.

Бухгалтерський облік у бюджетних установах є системою контролю за наявністю та рухом бюджетних і позабюджетних коштів, будується на загальноприйнятих у міжнародній практиці принципах, виконує управлінську, контрольну й інформаційну функції, має певні особливості. Найбільш специфічними об'єктами обліку бюджетних установ є доходи, видатки і результати виконання кошторису. У загальній системі бухгалтерського обліку бюджетних установ саме організація обліку доходів є найскладнішою і найвідповідальнішою та потребує докладної розробки й опрацювання.

Сучасні наукові дослідження головним чином націлені на питання організації обліку бюджетних установ. Так, проблеми організації обліку знайшли відображення в наукових працях багатьох вчених: Атамаса П. Й., Джоги Р. Т. [1], Бутинця Ф. Ф., Левицької С. В., Свірко С. В. [1] та ін.

Мета дослідження – висвітлення особливостей організації обліку доходів загального фонду в бюджетних установах та розробка конкретних шляхів їх удосконалення.

Завдання дослідження – розглянути теоретичні питання організації обліку в бюджетних установах, зокрема доходів загального фонду; запропонувати конкретні шляхи вдосконалення організації обліку доходів у бюджетній сфері.

Об'єкт дослідження – доходи загального фонду бюджетних установ.

Предмет дослідження – процес організації обліку доходів загального фонду бюджетних установ.

Доходи та видатки бюджетних установ є самостійними об'єктами обліку, проте

взаємозв'язку, оскільки зв'язок між ними має причинно-наслідковий характер. Виходячи з цього, на рисунку подано взаємозв'язок доходів та видатків бюджетних установ.

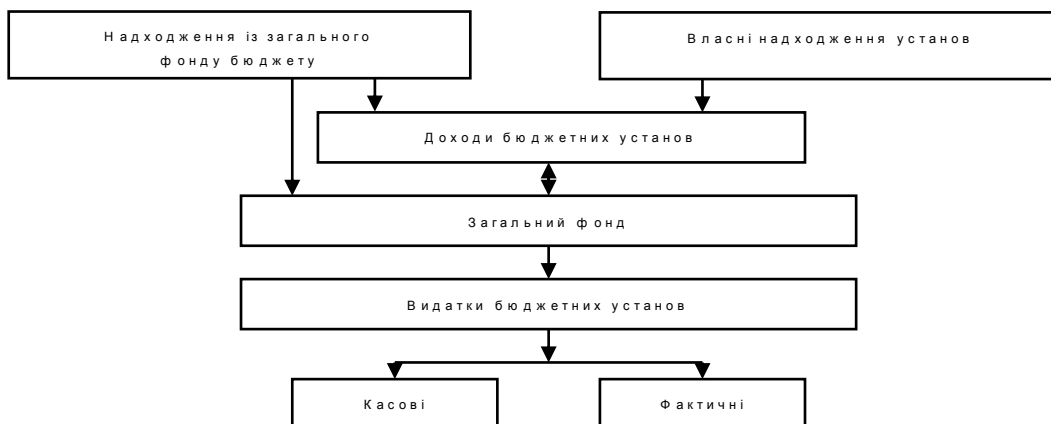

Рис. Взаємозв'язок доходів та видатків бюджетних установ (на підставі праці [2, с. 217])

Доходи загального фонду бюджету були й залишаються доволі значною частиною в загальній структурі доходів більшості бюджетних установ.

- Організація обліку доходів загального фонду охоплює такі напрями:
- організація планування доходів загального фонду бюджетних установ;
 - організація робіт із затвердження асигнувань та надходження доходів;
 - організація облікових номенклатур;
 - організація носіїв облікової інформації та їх руху [1, с. 221].

Процес планування доходів майбутньої діяльності установи, а отже, і видатків здійснюється планово-економічним та бухгалтерським підрозділами за участю головного бухгалтера й головного економіста. Основним планово-фінансовим документом бюджетних установ є кошторис, одна зі складових якого – загальний фонд.

Складанню проекту кошторису розпорядника коштів передують підготовча організаційна робота планово-економічного та бухгалтерського підрозділів, на які покладено функції щодо формування зазначеного нормативного документа. Ця робота полягає в розгляді фактичних показників минулого року та плануванні заходів господарської діяльності установи на майбутній рік. Фактичні якісні показники звітного року за доходами і видатками мають бути забезпечені на виході зі специфічної системи обробки інформації щодо господарської діяльності, яку називають бухгалтерським обліком.

Етап затвердження асигнувань починається з ухвалення бюджету країни. Після опублікування Закону "Про Державний бюджет України" в тижневий термін обсяги затверджених бюджетних асигнувань доводяться до головних розпорядників коштів у формі лімітної довідки. Головні розпорядники коштів формують лімітні довідки за кожним розпорядником коштів і передають їх розпорядникам коштів, які на підставі отриманої інформації уточнюють проекти кошторисів і складають проекти асигнувань. Зауважимо, що від ретельності прове-

дених розрахунків з розподілу асигнувань (визначених на підставі видатків) залежить якість фінансового забезпечення установи на наступний рік.

Підготовлені належним чином уточнений проект кошторису та проект плану асигнувань передаються за вертикальною схемою головному розпорядникові коштів.

Організація роботи з отримання та розподілу асигнувань полягає в оперативній обробці інформації щодо асигнувань для їх розподілу, а також у чіткому дотриманні встановлених планів розподілу асигнувань за нижчими установами.

Наступний напрям організації обліку доходів – розробка облікових номенклатур. Облікові номенклатури створюються за традиційною схемою і містять такі складові:

надійшли асигнування із загального фонду бюджету до головних розпорядників коштів;

розподіляються та переводяться асигнування головних розпорядників коштів між розпорядниками коштів;

отримано розпорядниками коштів нижчого рівня асигнування;

списуються отримані за поточний рік асигнування із загального фонду бюджету.

Організація носіїв інформації починається з визначення їх кола, а також з надання характеристики кожного з них. До носіїв інформації щодо обліку асигнувань бюджетних установ належать: картка (книга) аналітичного обліку отриманих асигнувань; книга аналітичного обліку асигнувань, перерахованих підвідомчим установам [1, с. 225–227].

Зауважимо, що, оскільки відображення інформації в системі бухгалтерського обліку є двоїстим, реєстром синтетичного обліку, в якому фіксується обсяг доходів загального фонду, є меморіальний ордер № 2 – Накопичувальна відомість руху грошових коштів загального фонду в органах Державного казначейства України (установах банків) [1, с. 31].

Аналізуючи зазначені особливості організації обліку доходів загального фонду, сформулюємо певні завдання, які, на думку автора, повинні вдосконалити та раціоналізувати процес організації обліку доходів загального фонду в бюджетних установах:

забезпечення якісних показників щодо процесу планування доходів майбутнього року;

побудова механізму своєчасного та достовірного фіксування інформації щодо отриманих доходів;

забезпечення безперервності інформаційних потоків щодо оперативних даних за зазначеними об'єктами обліку між бухгалтерською службою та апаратом бюджетної установи в особі керівника;

забезпечення отримання достовірної інформації про результати виконання кошторису доходів і видатків.

Доходи загального фонду є доволі значною частиною в загальній структурі доходів більшості бюджетних установ. Їх фінансування здійснюється через казначейські рахунки з дотриманням відповідних принципів і за наявності затверджених кошторисів та планів асигнувань. Пропозиції щодо вдосконалення організації обліку доходів бюджетної установи на основі переліку певних завдань дають можливість прискорити обробку та подання інформації про доходи загального фонду.

Серед перспективних напрямів подальших досліджень можна виділити проблеми реформування організації обліку бюджетних установ, а саме наближення до міжнародних стандартів.

Література: 1. Облік у бюджетних установах : навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / Джога Р. Т., Сінельник Л. М., Кондратюк І. О. та ін. – К. : КНЕУ, 2006. – 296 с. 2. Свірко С. В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах : навч. посібн. / Свірко С. В. – К. : КНЕУ, 2003. – 380 с. 3. Бюджетний кодекс України, затверджений Президентом України від 8 липня 2010 року № 2456 – VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.